

ността към някои оставяни без внимание подробности като пространствените модификатори („под“, „отвред“). В случая откривам връзката между една от необясняваните досега проекции на „ледената стена“ – хоризонталната, „покривната“ („под нея съм роден“) и хоризонталната „ледена кора“, върху която е коленичил лирическият „аз“ от „Видения“.

Нека потърсим прототипа на онова, което се привижда на „аз“-а там долу, „изпод водите“. Не е трудно да открием стаята на „Нощ“ – началните стихове, разкриващи интериора, най-близкото предметно обкръжение на лирическия субект:

Възглавието – камък същи,
леглото тръне и коприва.

Това е фолклорен мотив³⁰, смислово преартикулиран от Яворов. В народната песен неудобствата на импровизираната постеля и завивка³¹ се снемат от грижовното, съчувствено отношение на природата. На тази постеля младото либе заспива блажено („дека косило, заспало“).

У Яворов неудобствата на леглото и възглавницата са болезнени, играят ролята, както стана дума, на, условно казано, инициационно изпитание за лирическия „аз“.

Във „Видения“ художественият замисъл проиграва с „ледена стена“ друг гещалт, който изисква сътрудничеството на „камъка и тръните“ от „Нощ“ чрез ново отместване на мотива в посока на интензифициране (всеобщият принцип на трансформациите) и фантазмагорично премодулиране на страданието, което въпросните предмети причиняват, помествайки ги заедно с героя в един, най-общо казано, инфер-

³⁰ Срв. „студен му камък възглаве, / троска му трева постеля, / темен му облак завивка“; В: *Книга на песните. Български народни песни, отбрани от Пенчо Славейков*. С., 1961, № 35, с. 70.

³¹ Камъкът е твърд, при това студен, а троскотът („троска трева“) според справочниците има „твърди, ланцетни листа“ – от lancea (копие), значи копиевидно-остри.